

Chronická myeloidní leukémie: 25 let od léčebné revoluce. Moderní terapie mění prognózu nemocných

4.12.2025 - | Asociace inovativního farmaceutického průmyslu

V roce 2023 žilo v Česku 1 899 pacientů s CML. Ročně je nově diagnostikováno zhruba 150-180 pacientů, nejčastěji ve věku 55-65 let. Více než 44 % pacientů však nemoc postihne v nižším věku než 65 let. V žádném případě se tak nejedná o onemocnění pouze starší generace. U řady nemocných je CML zachycena náhodně při běžném odběru krve, protože se v raných fázích rozvíjí pomalu a bez výrazných příznaků. Onemocnění není dědičné ani nakažlivé. Přes mírný nárůst nových případů prevalence roste. Důvodem není ani tak vyšší výskyt nemoci jako především pokles mortality a dlouhodobá kontrola onemocnění díky dostupnosti cílené léčby.

„Dostupnost inovativní léčby zásadně změnila prognózu pacientů s chronickou myeloidní leukémií. V datech jasně vidíme, že mortalita dlouhodobě klesá a pacienti žijí déle a kvalitněji. Dosahované 5leté relativní přežití je nyní téměř 85 %, což znamená úžasný nárůst o více než 47 % od počátku století. Díky tomu roste prevalence, ale rozhodně to není známkou epidemického šíření nemoci, nýbrž důsledek medicínského pokroku,“ říká **prof. RNDr. Ladislav Dušek, Ph.D., ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS).**

V roce 2023 bylo ve specializovaných centrech léčeno 85 % pacientů s CML. Právě u nich je patrný nižší počet hospitalizací, méně nákladných ošetrovacích dnů i celkově nižší zátěž zdravotního systému. Z dat projektu také vyplývá, že jednotkové náklady na léčbu klesly od roku 2015 o 70 %, přestože se počet dostupných inovativních přípravků zvýšil o 33 %.

25 let od zavedení první cílené terapie CML

Rok 2025 je významným mezníkem, kdy si připomínáme 25 let od zavedení první cílené léčby CML, jež patří k největším průlomům v moderní onkologii. Právě tato terapie poprvé umožnila zasáhnout molekulární podstatu onemocnění, konkrétně aktivitu fúzního genu BCR::ABL1 a otevřela tak cestu k zásadní změně prognózy pacientů.

Od té doby vznikly další generace cílených léků, které se liší účinností i profilem nežádoucích účinků. Díky tomu mohou lékaři volit terapii přesně podle potřeb konkrétního pacienta, jeho přidružených onemocnění i tolerance léčby. Zásadní roli v dnešní péči hraje také molekulární monitorování, jež umožňuje velmi přesně sledovat aktivitu nemoci a včas přizpůsobovat léčbu aktuálnímu stavu pacienta.

„Nově stanovená diagnóza CML může být pro pacienty zátěžovým momentem podobně jako u jiných národových onemocnění. Moderní medicína však dnes nabízí možnosti, díky nimž lze žít dlouhý a plnohodnotný život. Po téměř 25 letech od zavedení první cílené léčby máme k dispozici řadu ještě účinnějších a bezpečnějších přípravků. U mnoha pacientů dosahujeme tzv. hluboké molekulární odpovědi, tedy velmi nízké aktivity leukemických buněk, což účasti z nich umožňuje léčbu řízeně vysadit a nemoc nadále pouze sledovat. Pravidelné kontroly a dlouhodobé sledování jsou však nezbytnou součástí péče, a to jak u pacientů, kteří léčbu ukončili, tak i u naprosté většiny, která je na ni odkázána dlouhodobě až celoživotně,“ vysvětluje **doc. MUDr. Daniela Žáčková, Ph.D., zástupkyně přednosta Interní hematologické a onkologické kliniky FN Brno.**

Dostupnost léčby a inovací pro pacienty

Z dat projektu Inovace pro život II vyplývá, že moderní péče o pacienty s CML není v České republice dostupná rovnoměrně. Centrová léčba je poskytována pouze v šesti krajích, což znamená, že více regionů specializované pracoviště nemá. Výrazná část pacientů tak musí za terapií a pravidelným sledováním dojíždět – často opakovaně a na velké vzdálenosti. Tento nerovnoměrný přístup se odráží i v koncentraci péče: více než 40 % všech pacientů s CML je léčeno v Praze, která dlouhodobě přebírá velkou část pacientů z celé republiky.

„Aby moderní léčba skutečně pomáhala, musí být také dostupná. Naším cílem je, aby pacienti s CML měli stejnou příležitost dostat se k účinné terapii bez ohledu na to, kde žijí. Inovativní léky jsou investicí s vysokou návratností. Právě díky moderním lékům dnes umíme dobře léčit onemocnění, která ještě před pár lety měla negativní prognózu. Pacienti jsou mnohdy schopni vrátit se zpět do práce a být ekonomicky aktivní, dokážou se o sebe sami postarat, nepotřebují péči rodiny či přátel a i přes vážné onemocnění mohou žít život ve výrazně vyšší kvalitě než v minulosti. Zároveň obvykle čerpají méně sociálních dávek, čímž šetří prostředky v systému sociálního zabezpečení. V Asociaci inovativního farmaceutického průmyslu zároveň pracujeme na tom, aby se inovativní léčiva k českým pacientům dostávala co nejrychleji a aby byly nové možnosti terapie včas a bezpečně začleněny do systému péče,“ říká **Mgr. David Kolář, výkonný ředitel Asociace inovativního farmaceutického průmyslu (AIFP).**

CML patří mezi diagnózy, které lze díky moderní medicíně dobře kontrolovat, přesto představuje zásah do života nejen samotných pacientů, ale i jejich blízkých. Zorientovat se v možnostech léčby, pochopit dopady nemoci a vyrovnat se s každodenní realitou může být náročné. Právě proto je důležité, aby měli lidé po sdělení diagnózy přístup k ověřeným informacím a podpoře.

„Navzdory moderním možnostem léčby zůstává CML chronickou a potenciálně život ohrožující chorobou. Pacientům velmi pomáhá, když vědí, kam se obrátit a mají kolem sebe komunitu lidí, kteří jejich zkušenosti opravdu rozumějí. Pacientské organizace dokážou nabídnout nejen důležité informace o nemoci a léčbě, ale také sdílení, podporu a pocit, že na své cestě nejsou sami,“ uzavírá **Jana Pelouchová, předsedkyně pacientské organizace Diagnóza leukémie**, která má osobní 23letou zkušenost s léčbou tohoto onemocnění.

<https://aifp.cz/cs/chronicka-myeloidni-leukemie-25-let-od-lecebne-rev>